ל) גיטין מה: ע"ש, כ) ל"ל מין,
 ג) [לעיל לו.], ד) [ברכות ס:],
 כ) [לעיל מא.], ו) סוכה ט.,
 סנהדרין מח: גיטין מה:,

מ) טעמה פסלה. ל"ק, ט) בס"ח: מין גוי גלח, י) בס"ח נוסף: גלח,

כ) ל"ל חוליו. ל"ה. ל) כחוליו. צ"ה. מ) ולעיל לה.ז. ג) ושמות

המהרש"א דהכא ע"ש אחי שפירן, ר) משמואל. ל"ק,

:וע"ע תוס׳ סנהדרין מח:

ד"ה אע"פ ותום׳ גיטיו מה: ד"ה

עד], מ) קרוי. נ״ק, מ) משום טעמא דהוה. נ״ק, ב) הטעם כדלעיל א״כ לא אמיא כחד תנא

מל לא עיבדן. ל"ק,

תורה אור השלם

דַבּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאַל וְאָמַרְהָ אֲלַהֶם וְעָשׁוּ לֹהֶם צִיצִת עַל בַּנַפֵּי בְגַדֵיהם

בְּבָּרְתְּבֵּי בַּּרְבְּי בְּבְּרֶתְ לְדרֹתָם וְנָתְנוּ עַל ציצת הַכְּנְף פתיל תכלת: במדבר טו לח

נב א מיי פ״א מהלי מפילין הלכה יג טוש״ע א״ה סימן לט סעיף א וטוש״ע ״״ד סיי רפא סעיף א: נג ב מיי שם פ״ד הלי ד טוש״ע א"ח סימן כה סעיף ה: גד ג מיי' פי"א מהל' ברכות

הלכה ח: ד ומיי' פ"ה מהל' מוחה הלכה ו טוש"ע י"ד סימן רפט סעיף

בה ה מיי פ"א מהלכות צילית הלכה יא סמג עשין כו טוש"ע א"ח סי יא סעיף ה: נו ו מיי שם טוש"ע שם סעיף

א: בז ז מיי׳ פ״ג מהל׳ תפילין הלכה טו טוש"ע א"ח סימן לב סעיף :ממ: נה ח מיי׳ שם טוש״ע שם סעיף

לו:

מ' ט י מיי פ"ב מהלכות לילות

ה' ב ג סתג עשין כו:

מ כ מיי וסתג שם:

מא ל מיי שם הלכה ד:

מב מ מיי פ"ב מהלכות מפילון

הלכה י טוש"ע א"ח סימן

לו מיי של א"ח סימן

מא ל "מ" של מיי של "ח מיין

מא "ל "מ" של "ח מיין לט ס״ח: סג ג מיי פ״א מהלי תפילין הלכה יא והלי יג סמג עשין

כה: םד ם מיי׳ פ״ב מהלכות לילית סלכה ה:

רבינו גרשום

בציצית בהא פליגי. רב אדא בר אהבה דקא מברך לעשות ציצית סבר חובת טלית היא ולאו חובת גברא ועשיית ציצית זו היא גמר מצוה. ורב חסדא סבר ציצית אינה צריכה ברכה דחובת גברא היא. ועשייתה לאו גמר מצוה עד רנשייתה לאו גמר מצוה עד רמעטף לה: צעשאה. לציצית מן רמעטף לה: צעשאה. לציצית מן מן הבגד הארוג וקוצצין אותו הבגד הארוג וקוצצין אותו הלהשותו: מן הנימין. 0 מן שקרון פרנש: פסלילי, שכל שקרון פרנש: פסלילי, שכל אותו הסיטין כשירה. עדיין לא היה הסיטין בשירה עדיין לא היה הסיטין בשירה עדיים היה של היה הסיטין בשירה עד היה הסיטין בשירה עד היה הסיטין בשירה אותו היה הסיטין בשירה אותו היה הסיטין בשירה היה הסיטין בשירה בשל היה החיטין בשירה האותו היה האותו האותו היה האותו ה לשום צורך דבר ואיכא חתיכה לשמה: ציפן זהב. לתפילין: פורתא בביעתא. בקליפה של ביצה: אודרא. צמר רך: ש״מ טעימה פסול מדקלינן ביצה: אוררא. צמר רך: ש"מ טעימה פסול מדקלינן לאוררא: ומדלא טעמינן ביורה ש"מ טעמה פסלה משום שנאמר כליל תכלת. כלומר כל הצמר שביורה בעינן שיהא הצמר שביורה אפילו מראה שניה שצובעין פעם שניה מן התכלת כשר משום תכלת שנ תכלת וארגמן ותולעת שני. קרי . ביה שני. וקא משמע האי שני [קאי] נמי אתכל׳ דמכשר ביי [קאי] נמי אתכל' ד*נוכט*. אפילו מראה שניה: תכלת אין בחסירות ויתירות או אם עשויין כהלכתן: ואין ניקחין . אלא מן המומחה שעשאם לשמן: מגביא גילא. מין צבע וקשולטר בלע"ז: שבליליתא. ומי רגלים של קטז

א) אולי נ"ל מן החוטין שיולאין מהתפירה וכמו שפרש"י.

שימה מקובצת

מין מסור עובד כוכבים: ב) ראש. היינו כשאיז לו אלא לו ראש. היינו כשאין לו אלא. אחת או שסח בין תפילה אחת או שסח בין תפילה וסממנין ורמינן להו ביורה ומרתחינן להו: ד) לההוא. דביעתא: פ) מיא דשכלילתא: דביעתא: פ) מיא דשכלילתא: ומן מין נוכבים כומר להכי וכמי ביותר. ז) מין עובר להבי וכמים ביותר. ז) מחליניו בחום. מן הסיסין למשיל: כשירה דאיכא תליה לשמה: כתנאי אי בעינן טויה לשמה: מן פסולות. . הבתים דבתים של עור. ותיבות בתים דתיק נמחק: י] ברצועות במינן: י6] לאודרא. שלא יעשנו

ואילו לעשות תפילין לא מברך. ויודע היה ושלא לגרך לעשות מפשרנים. שם מקום: יו לדוקי עובד כוכבים". להכי נקט" דקתמיה תפילין] ששאלו כל ענייני ברכות ופ׳ הרואה ירושלמי מלריך לברך אעשיית לילית סוכה ותפילין ובערוך הביאו בערך לך ג' וחולק על הש"ם שלנו ובחוספתא דברכות (פ"ו) תני העושה לילית חובת טלית הילכך עשייתן היא גמר מצותן ורב נחמן סבר חובת גברא

מפשרניא יםפר תורה אתפילין ומזוזות שכתבן

יצדוקי כותי עובד כוכבים עבד אשה וקמן פולי

מומר פסולין שנאמר וקשרתם וכתבתם כל

שישנו בקשירה ישנו בכתיבה כל שאינו

בקשירה אינו בכתיבה ובישראל א"צ לברך

דשלח יורב חייא בריה דרב הונא משמיה דר'

יוחנן סבעל תפילין של יד אומר ברוך אשר

קרשנו במצותיו וצונו להניח תפילין על תפילין

של כן ראש אומר ברוך אשר קדשנו במצותיו

וצונו על מצות תפילין ואילו לעשות תפילין

לא מברך אלא לאו היינו מעמא כל מצוה

רכשירה אע"ג דכשירה בגון מילה אע"ג דכשירה

בעובד כוכבים בישראל צריך לברך וכל

מצוה ידעשייתה לאו גמר מצוה כגון תפילין

אע"ג דפסולות בעובד כוכבים בישראל אינו

צריך לברך ובציצית בהא קמיפלגי מר סבר

חובת מלית הוא ומר סבר חובת גברא הוא

א"ל רב מרדכי לרב אשי אתון הכי מתניתו

לה אגן הכי מתניגן לה א"ר יהודה אמר רב

מנין לציצית בעובר כוכבים שכשירה שנאמר

יעשו להם ציצית יעשו

להם אחרים יאמר רב יהודה אמר רב יעשאן

מן הקוצים ומן הנימין ומן הגרדין פסולה מן

הסיסין כשירה כי אמריתה קמיה דשמואל

אמר אף מן הסיסין פסולה יבעינן טוייה לשמה

כתנאי יציפן זהב או שמלה עליהן עור בהמה

ממאה פסולות עור בהמה מהורה כשירות

ואע"פ שלא עיבדן לשמן רבן שמעון בן

גמליאל אומר האף עור בהמה מהורה פסולות

עד שיעבדן לשמן אמר ליה אביי לרב שמואל

בר רב יהודה הא תכילתא היכי צבעיתו לה

אמר ליה מייתינן דם יו חלזון וסמנין ורמינן

להו ביורה [ומרתחינן ליה] ושקלינא פורתא

בביעתא ומעמינן להו באודרא ושדינן ליה

לההוא יו ביעתא וקלינן ליה לאודרא שמע

מינה תלת שמע מינה מעימה 'פסולה ושמע

מינה - רבעינן צביעה לשמה ושמע מינה שטעימה פסלה היינו מעימה פסולה היינו

צביעה לשמה אמר רב אשי מה מעם קאמר

מה מעם מעימה פסולה משום דבעינן צביעה

לשמה כתנאי מעימה פסולה משום שנאמר

בכליל תכלת דברי ר' חנינא בן גמליאל רבי

יוחנן בן דהבאי אומר אפילו מראה שני שבה

פעמים זה אחר זה פסול אפילו לשמו ולעיל משמע דלא פסלי׳ אלא לי טעימה משום דהויא שלא לשמה ומשמע דלא מייתי מנאי אלא מטעמה פסלה אבל לכ"ע כי הטעימה כדלעיל א"כ לא אחיא כחד תנא מילחא דהקונטרס לכך ז"ל דאפילו מאה פעמים לשמו ידן משמע דכשר דהא כליל מכלת קריון ביה אבל כשטעם הרי יש לבע שאינו ראוי לתכלת ולכך קרוי מראה שני ואע"ג דהאי קרא בבגדי כהונה כחיב ילפינן מכלת מבגדי כהונה ופ' בא לו (יומא דף עב.) דריש ליה לדרשא אחרינא: ואין ניקחים אדא מן המומחה. שיש ריעותא שמא הוא לבעם ואינו בקי אבל

אם נמנאו בשוק רוב מלויין אלל תכלת מומחין הן ולכך מכשירין המולא חוטי תכלת פ' המולא תפילין (שירופין זו) וכה"ג אמר בחולין גבי שחיטה שין (דף יב): **תפילין** יש דהן בדיקה. פ'י בקונט' בססירות ויתרות ואפי׳ הכי אין נקחין אלא מן המומחה ⁶⁾ לעבדן לשמן אבל ספרים ומוחות לא בעי עיבוד לשמן וכן פי' ה"ר משה בר מיימון דמווחה לא בעיא לשמה ולא פירש מנא ליה ושמא מהכא וקשה דפ' הניזקין (גיטין דף נד:) משמע דספר

לעלמו מברך שהחיינו יב! ובפ׳ הרואה (ברכות דף נד.) נמי אמר דאכלים מדשים מברך שהחיינו וכ"כ רב שרירא גאון P: הקוצים בו'. פירש בהונטרם משום תעשה ולה מן העשוי ולי נראה דמה דעביד אחר כך היינו העשייה דאמר רב גופיה תלאן ואחר כך פסק ראשי חוטין שלהן כשר דזו היא עשייתן וכן פרק קמא דסוכה (דף יא.) גבי הדלה עליה את הגפן ואת הדלעת דהלילתו זו היא עשייתו אלא טעמא משום דבעינו מלייה לשמה והא דתנן פרק קמא דסוכה (דף ט.) סוכה הישנה בית הלל מכשירין ופריך בגמ' ובית הלל לית להו דרב יהודה אמר רב עשאה מן הקולים וכו' כי אמריתה קמיה דשמואל אמר אף מן הסיסין פסולה אלמא בעינן טוייה לשמה הכא נמי בעינו עשייה לשמה לפי אותה גירסא די אדשמואל פריך ולא מרב ומרב נמי מלי למפרך: בתנאי ציפן זהב. תימה דילמה

לילית שאני דפ"ק דסוכה ודף ט.) דרים גדילים תעשה לד לשם חובך ואי משום דכתיב לך לאות הא דרשינן ליה לעיל (דף ה:) לך לחות ולא לאחרים והתם גבי סוכה פריך כי האי גוונא מחג הסוכות תעשה לך [ומשני] דאילטריך למעוטי גזולה ולא דרשי מו מיניה לשם חובך ואי משום דתפילין איתקוש למוחה ומוחה וספר תורה יליף (לעיל דף לד.) כתיבה כתיבה מגט הא בגט גופיה לא בעינן עשייה לשמו: עד שיעבדן לשמן. אומר ר"ת דהילכתא כרשב"ג דאע"ג דהילכתא כרב באיסורי דסוגיין דהניזקין (גיטין דף נד:) דגוילין שלו לא עיבדתים לשמן כוותיה אזלא והא דפרק נגמר הדין (סנהדרין דף מח:) דאיפליגו אביי ורבא בהזמנה אי מילתא היא אי לא ומייתי הני תנאי ופי׳ בקונטרס דרבא כרבנן דלא בעו עיבוד יגן דהומנה לאו מילתא היא מיהו ר"ת ור"ח פירשו דרבא כרשב"ג דכיון דבעי עיבוד לשמו א״כ הזמנה לאו מילתא היא דאי מילתא היא אפשר בחיתוך העור ובתיקונים קטנים סגי לשויי לשמה והא דבעא אביי מרב שמואל בר' יהודה בסמוך היכי לבעיתו ליה ואהדר כרשב"ג לא קיבלה מיניה וי"מ דההיא דהניזקין אפילו כרבנן דלא פליגי אלא בעור תפילין דתשמיש מלוה וליתא דהא איכא שי"ן של תפילין ועיקר קדושה יש בה כדמוכח פ' במה מדליקין (שבת דף כח:) ופ' במה חשה (שם דף סב.) ^{ש)}: וסממנים. דבר תימה הוא היאך מערב שום דבר

בקי בכתיבה (6): תפילין עשייתן לא זו היא גמר מלותם עד שיקשרם: בהה פליגי. רב נחמן ורב חסדה הליבה דרב רב חסדה סבר לילית

היא ועטיפתה זוהי מלותה: הכי מתניתו לה. להא דאמר רב יהודה אמר רב לעיל וע"אז משום הכי השיא להו לעיל ושסן דרב חדרב: עשחה. לנינית מן ההולים הנהללים היינו חוטיו וֹ התלויין בכל היריעה שקורין פרוקי"ש וקוללין אותם מן הבגד. ל"א להכי הרי להו כי הוצין שיוצאין מן הבגד טכהוצין: נימין. היינו אותן שיוצאין מן הבגד בתפירה: גרדין. פרינ"ם: פסולה. כל זמו שמחובריו לבגד דבעינו עשייה לשמה חו: ליפן והב. לתפילין: פסולות. מן בתים דתיק של עור בעינן דאפילו קשירתן אינן אלא י רצועות במינן כדאמרינן בהקומך[®]: או שמלה עליהן. שעשה בתים של עור בהמה טמאה פסולות כדאמרינן בפרק שמונה שרלים (שבת דף קת.) למען תהיה תורת ה' בפידי מן המותר בפיך: וסממניס. ס דרך הלובעים לשרות בגדים בלריף שקורין בייל"ה: וטעמ' ליה באודרא. אודרא מוך ולובעין אותה בתוך אותה קליפה לידע אם תכלת יפה: שמע מינה. מדקלינן יא] לאודרא בעינן לביעה לשם לילית: שושמע מינה. מדשדינן ביעתא לברא ולא שדינן ליה ביורה: שעימה פסולה. אם עירה לבע נסיון ביורה פוסל את כל היורה: משום שנאמר כליל תכלת. כל תכלת בעינן ט (כליל) שיהא כל עיקר מראה החלוון בלמר שלא יהא דבר אחר לבוע בה מתחילתה: אפילו מראה שני שבה. שכבר נלבע בה למר אחר חה השני כשר: ושני תולעת. משמע שני דאפילו מראה שני של זהורית קרוי תולעת וה"ה לתכלת דכתיב נמי בההוא קרא: אין לה בדיקה. קס"ד אין אדם יכול לבודקו אם תכלת הוא אם קלא אילן הוא: ואינה נקחת אלא מן המומחה. דהואיל ואין לה בדיקה אין לוקחין אותה אלא מן המומחה שיודע שקלה הילן הסור: מפילין יש להן בדיקה. אדם יכול לבודקן אם דקדק בהן בחסרות ויתרות אם לאו

ואעפ"כ אין נקחין אלא מן המומחה

היודע שלריכין עיבוד לשמס: ונקחין

מכל האדם. דליכא בהן עיבוד לשמן:

מגביה גילה. בייס"ח ובלשון לרפת

חלו"ם: מיח דשבלילחה.

כשר משום שנאמר יושני תולעת ת"ר תכלת היולאין מן התלתן שקורין פנגרי״א: אין לה בדיקה ואין נקחית לאלא מן המומחה מתפילין יש להם בדיקה מואין ניקחין אלא מן המומחה ספרים ומזוזות יש להן «תפילין יש להם בדיקה מואין ניקחין אלא

בדיקה יוניקחין מכל אדם ותכלת אין לה בדיקה והא רב יצחק בריה דרב יהודה בדיק ליה (סי' בגשם) מייתי ימגביא גילא יו ומיא דשבלילתא ומימי רגלים בהדי תכלת ושמא עם הסממנין נקרא תכלת ובקונטרס פי׳ לשרות בהן כדרך הלובעין ששורין אותו בלריף: מה שעם שעימה פחודה.

ואפילו לשם לילית מ"מ לשם נסיון נמי עבידא והוי כמנחה שקמלה לשתה ושלא לשמה והשתא הגך תלת תרי נינהו: משום שנאשר בדיד תבדת. פיי בקונטרס שלא יהא דבר אחר לבוע בה מתחילה ואפילו למר והוא 🗣 שקרוי מראה שני שבה משמע דאם לבע בה שני

בְּתִיל הְבַלְּה: במדבר טו לח 2. וְעָשִׁיתְ אֶת הְעִיל הָאפּוֹד בְּלִיל הְבַלְּה: שמות כח לא 3. וְצְנְּהְ הַבֹּהוְ וְלְפָח למשהַר שְׁתֵּי צְפֵּרִים חִיּוֹת טְדֹרות ועץ אֶרֵז וּשְׁנִי תוֹלְעַת וְאַוֹב: אֶרָז וּשְׁנִי תוֹלְעַת וְאַוֹב: הנהות הכ"ח (h) רש"י ד"ה לדוקי וכו' בכתיבה הק"ד ולח"כ מ"ה לאו גמר מצוה תפילין: גליון הש"ם גמ' תפילין ש להם בדי ג'' הרי"ף ספרים יש להם בדיקה ואין נקחין אלא מן המומחה תפילין ומוחות יש להם בדיקה ונקחין מכל אדם. ועיין ברמב"ן במלחמות פ"א דסוכה. לעזי רש"י פרוקי"ש [פלוקי"ש]. נימי

מים

מוכה

פרינ"ש [פירניי"ש]. ציציות . (הטבעיות של הבד). בייצ"א [בייס"א]. אלום

בייס"א. אלום (בגרמנית). מנדרי"א [פינוגר"י]. חלבה (גרגרנית יוונית, צמח המשמש לתבלין).

מוסף רש"י

כל שאינו בקשירה. ענד ואשה אינן בקשירה, דמלות עשה שהזמן גרמא היא, דלילה עסה החתון גרמה היה, דלילה וחבת הלו זמן מפילין הוה, כות וחבת הלו זמן מפילין הוה, כות פריות הן, מותר וכי הכי פרין מעליהן של נדעים וחבר שליך. דכשל הבילין של די ממחיל להניח תפילין. דכשל בעל הפילין של די ממחיל להניח (דעיר דו.). על תפילין של ראש וכרי של אצור חבילין של האש וכרי של אצור חבילין של האש וכרי של אצור חבילין של האש וכרי של אצור חבילין של האשר הבילין של הבילין של האשר הבילין של הבילין הבילין של הבילין של הבילין הבילין הבילין הבילין הבילין הבילים הבילין הביליים הבילין הבילין הבילין הבילין הבילין הביליים הבילין הביל על מצות תפילין. דעכשיו נומר את המלוה (שם). עשאה. לנינית מן הגרדין. פרניי״ש שתולין בסוף הטלית, מותר האריגה, וגדל שם הצינית מינה במה גנה, וגדל שם הלילית מינה וכה מן הקוצין. חוטין שנחקו בשמי וקושרין אומן וחלויין מקרילה בנגד לאחר שנארג וקרי להי קולון ע"ש שבולטין מחוש ונשפי מוטי התפילה תלויין בה, ותהן גדלו הצילית מסולה. הוחיל ותלויין ועומדים כל אלה בבגד ולא נחלו בה לשם לילית לאו עשיה לשמה היא מן הסיסין. פקעיות כדוריות של חוט לומשי"ש כשרה. הואיל

ממנה ציציה: מעימה שהי ישמה ממנה ציציה: מעימה פסולה. אותו צמר שצובעין לשם נסיון פסולה לציציה: ינ] שהחיינו. ורב שרירא גאון כתב דלא ממכינן עלה ואין מברכין שהחיינו רק מדבר הבא מומן לזמן: ינ] עבוד. לשמה דהזמנה: יד] לשמו כשר. חיבת משמע נמחק: שו] שחיטה. א"נ (לא) שאני בין הלוקח לכתחלה להיכא דמצאן דכיון שבא ליקח אל יקח אלא מן המומחה אבל להפסיד מציאתו הוי כמו בדיעבד שלא יפסיד מציאתו. מהר"פ:

מרכין הפשות לל בנגד לשם לעית נחלו, עשיה לשמה היא, דעויה לשמה לא בעיע שאין טייה תן הסשיה ישורה היא לה ברכין המשרה היה היאל היה לאחר ברכין היה ברכין המשרה שמועה משמו, כך אחר לי רב של שמואל היה, לאחר פטירמו של רב היה אומר שמועה משמו, כך אחר לי רב שפרים מציאחו. החריש: וכשהלימי דגרים לפני שמואל מאלן עליו (שם). ציפן דהב. למפילן ספודרות. הלה למשה משני הוא עיבדן, לעור זה לשמו, דאחנה לאו מילמא הים אולא איכשר לן בה (שנחדרין מח:).